

## POSTANOWIENIE

23 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 23 lipca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. K., A. K. i W. K.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o ustalenie i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z 30 czerwca 2023 r., I ACa 24/23,

**1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**

**2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz M. K., A. K. i W. K. kwotę 8100 (osiem tysięcy sto) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia pozwanej do dnia zapłaty tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

## UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z 28 października 2022 r.: ustalił nieistnienie stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu z dnia 20 sierpnia 2008 roku zawartej przez powodów M. K., W. K. i A. K., a Bank S.A. (poprzednik prawny pozwanego); zasądził od pozwanego Bank S.A. z siedzibą w W. na rzecz

powodów M. K. i A. K. kwotę 141 778,22 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 października 2022 roku do dnia zapłaty; zasądził od pozwanego na rzecz powoda W.K. kwotę 70 889.11 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 października 2022 roku do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałej części oraz orzekł o kosztach postępowania sądowego.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z 30 czerwca 2023 r. oddalił apelację oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości. Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na następujących przesłankach:

1. art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt. 1 k.p.c., wskazując, że w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne:

1. „Jeżeli stronie powodowej przysługuje dalej idące roszczenie o zapłatę, wynikające ze stosunku prawnego w postaci rzekomo nieważnej umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego) kursem waluty obcej, w szczególności wynikające z możliwości żądania zwrotu dokonanych świadczeń na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, to czy strona powodowa posiada interes prawny w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy?”.

2. „Czy norma zawarta w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, zawierająca odesłanie do kursu określonego w tabeli kursowej publikowanej przez bank, podlega kontroli z punktu widzenia przesłanek abuzowności, czy też kontrola taka jest wyłączona na mocy art. 1 ust. 2 Dyrektywy 93/13 z uwagi na fakt, że publikowanie kursów walutowych przez banki oparte jest na ustawowej podstawie prawnej, tj. art. 111 ust. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U 2020, poz. 288, dalej jako „Prawo bankowe”)?”

3. „Czy określenie *niedozwolone postanowienia umowne* w rozumieniu art. 385<sup>1</sup> § 1 i 2 k.c., dotyczy określonych przez strony umowy norm postępowania - czy też, przeciwnie, wyodrębnione redakcyjnie fragmenty tekstu umowy oraz czy dopuszczalne jest wyeliminowanie z

umowy całości kwestionowanych jednostek redakcyjnych w sytuacji, gdy stwierdzono abuzywność wyłącznie w odniesieniu do części zawartych tam norm?".

4. „Czy norma, zawarta w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, regulująca odesłanie do konkretnego źródła pochodzenia kursu walutowego (tzw. „klauzula *spreadu*”), stanowi normę regulującą główne świadczenia stron w rozumieniu art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. oraz czy norma ta należy do *essentialia negotii* umowy kredytu?”

5. „Czy stwierdzenie przez Sąd niezwiązania konsumenta normą, zawartą w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, regulującą odesłanie do konkretnego źródła pochodzenia kursu walutowego (kursu kupna i sprzedaży, tzw. klauzula *spreadu*), skutkuje również niezwiązaniem konsumenta normą, zgodnie z którą wartość wzajemnych świadczeń uzależniona jest od kursu waluty obcej (tzw. klauzula ryzyka) oraz czy niezwiązanie konsumenta klauzulą ryzyka skutkuje upadkiem umowy?”.

Dokonując analizy zagadnienia wskazanego w lit. e powyżej, Sąd Najwyższy powinien równolegle dokonać analizy następującego zagadnienia, od którego będzie zależała odpowiedź na powołane powyżej pytanie:

6. „Czy jest zgodna z zasadami proporcjonalności, równości i pewności prawa, wynikającymi z Konstytucji oraz przepisów prawa unijnego, jak również z celami Dyrektywy 93/13 oraz z celami art. 385<sup>1</sup> § 2 k.c., wykładnia polegająca na twierdzeniu, że niezwiązanie stron klauzulą *spreadu*, ma rzekomo skutkować niezwiązaniem również klauzulą ryzyka, co ma prowadzić do przekształcenia umowy z mocą wsteczną w kredyt złotowy, ale oprocentowany w oparciu o parametr ekonomiczny właściwy wyłącznie dla waluty indeksacji (waloryzacji), co z kolei mogłoby prowadzić do stwierdzenia nieważności całej umowy?”

W przypadku odpowiedzi negatywnej na zagadnienie wskazane w lit. e powyżej (tzn. jeżeli abuzywność klauzuli *spreadu* nie skutkuje w ocenie Sądu Najwyższego abuzywnością klauzuli ryzyka - tzn. Sąd Najwyższy podziela

stanowisko Pozwanego w tym względzie), aktualne staje się kolejne pytanie:

7. „Czy stwierdzenie przez Sąd niezwiązania konsumenta normą, zawartą w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, regulującą odesłanie do konkretnego źródła pochodzenia kursu walutowego (kursu kupna i sprzedaży, tzw. klauzula *spreadu*), przy jednoczesnym stwierdzeniu, że konsument jest związany normą, zgodnie z którą wartość wzajemnych świadczeń uzależniona jest od kursu waluty obcej (tzw. klauzula ryzyka), skutkuje koniecznością dokonania wykładni postanowień umowy z pominięciem klauzuli *spreadu*, natomiast z wykorzystaniem przepisów dyspozytywnych w brzmieniu aktualnym na dzień zamknięcia rozprawy, w szczególności art. 358 § 2 k.c. lub art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (dalej: „ustawa o NBP”), oraz stwierdzeniem, że umowa podlega wykonaniu, z wykorzystaniem do przeliczeń kursu średniego waluty indeksacji publikowanego przez Narodowy Bank Polski, aktualnego na dzień danej operacji finansowej?”

8. Czy złożenie przez umocowanego pełnomocnika w odpowiedzi na pozew oświadczenia zawierającego zarzut ewentualnego potrącenia wzajemnych wierzytelności stron w przypadku uznania Umowy za nieważną może być uznane za bezskuteczne ze względu na brak wcześniejszego oświadczenia Powoda o wyrażeniu zgody na nieważność umowy po poinformowaniu przez Sąd o skutkach takiego działania?

9. Czy skorzystanie przez Przedsiębiorcę w stosunku do konsumenta z ewentualnego zarzutu zatrzymania związanego z ustaleniem nieważności łączącej strony Umowy może być uznane za bezskuteczne ze względu na sprzeczność takiego zarzutu z celami Dyrektywy 93/13 oraz ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa?

1. art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt. 2 k.p.c., wskazując, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj.:

1. art. 189 k.p.c. - wątpliwość polega na tym, czy w sytuacji, gdy Powodowi przysługuje dalej idące roszczenie o zapłatę, wynikające ze

stosunku prawnego w postaci rzekomo nieważnej umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego) kursem waluty obcej, w szczególności wynikające z możliwości żądania zwrotu dokonanych świadczeń na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, to czy strona powodowa posiada interes prawny w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego. Wywołuje to rozbieżności w orzecznictwie, przykładowo, za istnieniem interesu prawnego po stronie powodowej w takiej sytuacji wypowiedział się Sąd Okręgowy w Szczecinie w wyroku z dnia 21 czerwca 2021 r., sygn. akt I C 1803/21 - natomiast przeciwko istnieniu takiego interesu prawnego wypowiedział się Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z dnia 14 stycznia 2022 r., sygn. akt I C 1866/18.

2. art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. - wątpliwość polega na tym, czy: „postanowieniami” w rozumieniu tego przepisu są normy umowne, czy też jednostki redakcyjne. Wywołuje to rozbieżności Sądów, które w części identyfikują w ramach jednostek redakcyjnych regulujących indeksację (waloryzację) kredytu do waluty obcej, odrębnie tzw. „klausulę ryzyka walutowego” oraz „klausulę *spreadu*”;

3. art. 353 § 1 k.c. w zw. z art. 69 § 1-2 Prawa bankowego - wątpliwość polega na tym, czy norma, zawarta w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, regulująca odesłanie do konkretnego źródła pochodzenia kursu walutowego (tzw. klauzula *spreadu*) stanowi *essentialia negotii* umowy kredytu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przez długi czas utrwalona była wykładnia, że postanowienia dotyczące odesłania w umowie kredytu do kursu waluty obcej (lub szerzej: klauzule waloryzacyjne), nie określają głównych świadczeń stron, por. wyroki Sądu Najwyższego z 1 marca 2017 r., sygn. akt IV CSK 285/16; z 14 lipca 2017 r., sygn. akt II CSK 803/16; z dnia 22 stycznia 2016 r., sygn. akt I CSK 1049/14, z dnia 2 kwietnia 2015 r., sygn. akt I CSK 257/14; z dnia 24 października 2018 r., sygn. akt II CSK 632/17), z dnia 13 grudnia 2018 r., sygn. akt V CSK 559/17; z dnia 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z dnia 29 października 2019 r., sygn. akt IV CSK 309/18. Pojawiają się jednak również wyroki Sądu Najwyższego stojące na

stanowisku przeciwnym, tj. że postanowienia takie określają główne świadczenia stron, por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019 r., sygn. akt III CSK 159/17, z dnia 9 maja 2019 r., sygn. akt I CSK 242/18, z dnia 11 grudnia 2019 r., sygn. akt V CSK 382/18;

1. art. 385<sup>1</sup> § 2 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 i 8b ust. 1 Dyrektywy 93/13 i art. 353<sup>1</sup> k.c. w zw. z art. 2, 31 ust. 3 i 32 ust. 1 Konstytucji RP wątpliwość polega na tym, czy rozstrzygnięcie w przedmiocie skutków abuzywności, zastosowany przez Sądy obu instancji (upadek umowy), stoi w sprzeczności z zasadą proporcjonalności, równości, pewności prawa oraz utrzymania w mocy umowy w zakresie niedotkniętym abuzywnością, a także pozostaje w sprzeczności z interesem innych konsumentów oraz konkurentów Pozwanego, które to zasady wynikają z Konstytucji oraz z Dyrektywy 93/13 i polskich przepisów implementujących tę dyrektywę;

2. art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 385<sup>1</sup> k.c. § 2, w zw. z art. 3 k.c. w zw. z 6 ust. 1 i 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13 - wątpliwość polega na tym, czy dokonując oceny w przedmiocie skutków abuzywności, Sąd powinien wziąć pod uwagę brzmienie przepisów prawa materialnego na dzień zamknięcia rozprawy, czy też na dzień zawarcia Umowy, mając na względzie cel przepisów regulujących skutki abuzywności oraz przepisów dyspozytywnych umożliwiających dokonanie wykładni w tym zakresie;

3. art. 358 § 2 k.c. w zw. z art. 385<sup>1</sup> § 2 k.c. - wątpliwość polega na tym, czy art. 358 § 2 k.c. stanowi przepis dyspozytywny, który umożliwia dokonanie wykładni umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do waluty obcej, pozwalającej na jej wykonanie, po stwierdzeniu nieważności normy lub niezwiązania konsumenta normą, zawartą w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, regulującą odesłanie do konkretnego źródła pochodzenia kursu walutowego (tzw. klauzula *spreadu*). Wywołuje to rozbieżności w orzecznictwie Sądów, por. przykładowo zmierzające w tym kierunku orzecznictwo Sądu Najwyższego, tj. wyrok z dnia 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; a także wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 30 lipca 2020 r., sygn.

akt V Ca 288/20 (dopuszczalność wykorzystania art. 358 § 2 k.c. jako przepisu dyspozytywnego w analogicznej sytuacji) - a z drugiej strony, inne wyroki, przyjmujące odmienne stanowisko, opisane w uzasadnieniu niniejszej skargi kasacyjnej;

4. art. 24 ust. 3 ustawy o NBP w zw. z art. 385<sup>1</sup> § 2 k.c. - wątpliwość polega na tym, czy art. 24 ust. 3 ustawy o NBP stanowi przepis dyspozytywny, który umożliwia dokonanie wykładni umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do waluty obcej, pozwalającej na jej wykonanie, po stwierdzeniu nieważności normy lub niezwiązania konsumenta normą, zawartą w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, regulującą odesłanie do konkretnego źródła pochodzenia kursu walutowego (tzw. klauzula *spreadu*). Wywołuje to rozbieżności w orzecznictwie Sądów, por. przykładowo wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie w wyroku z dnia 22 czerwca 2020 r., sygn. akt I ACa 1684/17 i wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I ACa 1074/21 (dopuszczalność wykorzystania art. 24 ust. 3 ustawy o NBP jako przepisu dyspozytywnego w analogicznej sytuacji) oraz inne wyroki, które nie przyjmują tej wykładni.

5. art. 498 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. - wątpliwość polega na tym, czy dopuszczalnym jest złożenie przez - należycie umocowanego pełnomocnika - oświadczenia o zarzucie potrącenia dopiero w - doręczonej Powodowi - odpowiedzi na pozew, mimo braku wcześniejszego, odrębnego wezwania Powoda do spełnienia świadczenia, a także czy jest ono skuteczne przed złożeniem przez Powoda oświadczenia przez Sądem w przedmiocie wyrażenia zgody na ustalenie nieistnienia stosunku prawnego kredytu wynikającego z łączącej strony Umowy z uwagi na jej nieważność.

6. art. 496 k.c. w zw. z art. 3 i art. 6 Dyrektywy 93/13 - wątpliwość polega na tym, czy skorzystanie przez Kredytodawcę z zarzutu zatrzymania w stosunku do kredytobiorcy- konsumenta jest dopuszczalne w świetle celów Dyrektywy 93/13 oraz społeczno - gospodarczego przeznaczenia tego prawa.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewniać jednolitość orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny.

W przepisach kodeksu postępowania cywilnego skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Powołanie się na przesłankę przedsądu, przewidzianą w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach, wynikających



z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu.

Powołane przez skarżącego przepisy były przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. np. uchwała SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56; wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; podobnie w orzecznictwie TSUE zob. wyroki: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Matei, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Van Hove, pkt 33; z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in., pkt 35; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak, pkt 44).

Trafność i aktualność przyjętej przez sądy powszechne oceny sprawy potwierdza pogląd, wyrażony w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22. W orzeczeniu tym wyjaśniono m.in., że w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego, odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej, stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Ponadto Sąd Najwyższy przesądził także, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego, umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie. Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie

postanowieniami umowy. Nie ma wówczas podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

Jeśli natomiast chodzi o zagadnienia związane z zarzutem zatrzymania, to w ostatnim postanowieniu z 8 maja 2024 r., C-424/22 (Dz.U.U.E.C.2024/4073) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej podtrzymał stanowisko, wyrażone w wyroku z 14 grudnia 2023 r., C-28/22 (Dz.U.U.E.C.2023.992). Wskazał, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą w sytuacji, gdy umowa kredytu hipotecznego zawarta przez przedsiębiorcę z konsumentem nie może już pozostać wiążąca po usunięciu nieuczciwych warunków zawartych w tej umowie, przedsiębiorca ten może powołać się na prawo *zatrzymania*, umożliwiające mu uzależnienie zwrotu świadczeń otrzymanych od tego konsumenta od przedstawienia przez niego oferty zwrotu świadczeń, które sam otrzymał od tego przedsiębiorcy, lub gwarancji zwrotu tych ostatnich świadczeń, jeżeli wykonanie przez tego samego przedsiębiorcę tego prawa *zatrzymania* powoduje utratę przez rzeczonego konsumenta prawa do uzyskania odsetek za opóźnienie od momentu upływu terminu nałożonego na danego przedsiębiorcę do wykonania świadczenia po tym, jak przedsiębiorca ten otrzyma wezwanie do zwrotu świadczeń zapłaconych mu w wykonaniu tej umowy. Ponadto Trybunał podważył uprawnienie banku z tego tytułu w sporze z konsumentem uznając, że dopuszczenie takiej możliwości zagrażałoby zarówno skuteczności ochrony przyznanej konsumentom przez dyrektywę 93/13, jak i osiągnięciu zamierzonego przez nią skutku odstraszającego.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga, by przedstawione w niej zagadnienie prawne było istotne, co wyraża się w jego znaczeniu dla rozwoju prawa lub precedensowym charakterze, oraz miało walor nowości. Chodzi więc o zagadnienie prawne, które będzie miało znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia konkretnej skargi kasacyjnej, lecz także dla praktyki sądowej w ogólności.

W dacie orzekania o przyjęciu niniejszej skargi do rozpoznania, sformułowanemu przez skarżącego zagadnieniu prawnemu nie można już przypisać takiej kwalifikacji. Tożsame zagadnienia były już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, ostatnio m.in. w sprawach z 25 stycznia 2024 r., I CSK 5851/22 (zob. też postanowienia Sądu Najwyższego z 28 września 2023 r., I CSK 327/23, z 17 października 2023 r., I CSK 558/23, z 27 lipca 2023 r., I CSK 6248/22 i zawarte tam orzecznictwo). Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu denominowanego w walucie obcej, umowa ta nie może wiązać stron w pozostałym zakresie ani jako kredyt złotówkowy (z oprocentowaniem obliczanym na podstawie wskaźnika LIBOR/SARON), ani jako tzw. kredyt czysto walutowy. W szczególności bowiem wskazuje się, że utrzymanie takiej umowy jako kredytu czysto walutowego prowadziłoby do niedopuszczalnego zniekształcenia woli stron, która ukierunkowana była od początku na wypłatę kredytu w walucie krajowej (por. wyroki SN: z 10 maja 2022 r., II CSKP 694/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22 i II CSKP 405/22; z 20 maja 2022 r., II CSKP 713/22 i II CSKP 943/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, i z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22). Ponadto podniesione kwestie były przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (w odniesieniu do art. 3851 KC w kontekście dyrektywy 93/13 zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22).

W uchwale z 28 kwietnia 2022 r. (III CZP 40/22, OSNC 2022, Nr 11, poz. 109) Sąd Najwyższy jednoznacznie wyjaśnił, że postanowienie umowne, uzależniające wysokość świadczenia od swobodnego uznania jednej ze stron, jest sprzeczne z naturą (właściwością) stosunku prawnego. Jeżeli bank miałby w ten sposób określać wysokość własnego świadczenia (co występuje w przypadku kredytów denominowanych), takie zastrzeżenie godzi w istotę zobowiązania. Sprzeczność z naturą stosunku zobowiązaniowego w tym przypadku polega na wprowadzeniu do jego treści elementu nadrzędności jednej ze stron i podporządkowania drugiej, co jest obce stosunkom zobowiązaniowym oraz

stosunkom prywatnoprawnym w ogólności. Sąd Najwyższy podziela w pełni powołane stanowisko, zgodne z ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwem krajowym i międzynarodowym.

W odniesieniu do problematyki, związanej z interesem prawnym powodów w stwierdzeniu nieważności umowy kredytowej odnotować trzeba, że w wyroku z 23 listopada 2023 r., C-321/22 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, iż art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, zgodnie z ich wykładnią dokonaną w orzecznictwie, które w celu uwzględnienia wytoczonego przez konsumenta powództwa zmierzającego do stwierdzenia bezskuteczności nieuczciwego warunku w umowie zawartej z przedsiębiorcą wymagają dowodu na istnienie interesu prawnego, w sytuacji gdy uznaje się, że taki interes nie istnieje, jeżeli konsumentowi przysługuje powództwo o zwrot nienależnego świadczenia, lub gdy może on powołać się na tę bezskuteczność w ramach obrony przed powództwem wzajemnym w przedmiocie wyegzekwowania wykonania zobowiązania wytoczonym przeciwko niemu przez tego przedsiębiorcę na podstawie tego warunku.

Podsumowując, w dacie orzekania o przyjęciu niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie występują już zagadnienia prawne ani nie istnieje potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa, wskazanych w skardze. Sąd Najwyższy nie stwierdził też kwalifikowanego naruszenia prawa, uzasadniającego ze względów publicznoprawnych przyjęcie skargi do rozpoznania.

Sąd Najwyższy na etapie badania wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie analizuje przy tym podstaw skargi kasacyjnej ani ich uzasadnienia, stanowią one bowiem odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

[ał]

